
Plan van aanpak preventie sociaal domein 2016

Gemeente Voorschoten

December 2015

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
Voorwoord: Waarom een plan van aanpak preventie?.....	4
1 Aanleiding & 4 bewegingen voor transformatie.....	4
1.1.1 van curatief naar preventief en het Plan van Aanpak Preventie	5
2 Doel van preventie	5
2.1 Wat betekent meer focus op preventie?.....	6
2.2 Niveaus van preventie	6
3 Plan van aanpak preventie & de regierol van de gemeente	7
4 Speerpunten preventie per hoofddoel monitoring.....	8
4.1 Hoofddoel: <i>Inwoners zijn zelfredzaam en kunnen zo lang mogelijk de regie over hun eigen leven houden.</i>	8
4.1.1 Gezondheid	8
4.1.2 Volwasseneneducatie.....	9
4.1.3 Bereik minimabeleid vergroten.....	10
4.1.4 Preventieve schuldhulpverlening.....	10
4.1.5 Langer zelfstandig thuis blijven wonen.....	11
4.2 Hoofddoel: <i>Inwoners groeien gezond en veilig op en kunnen zich maximaal ontwikkelen.</i>	11
4.2.1 Vechtscheidingen	11
4.2.2 Middelengebruik.....	12
4.2.3 Stimuleren gezondere levensstijl kinderen en jongeren	13
4.2.4 Stimuleren Natuur en Milieueducatie	13
4.2.5 Invoering kindpakket.....	14
4.2.6 Startkwalificatie en jeugdwerkgelegenheid.....	14
4.2.7 Voor- en Vroegschoolse Educatie.....	15
4.2.8 'Onderwijs op maat' (Passend Onderwijs)	15
4.3 Hoofddoel: <i>Voorschoten is veilig en er is sociale cohesie</i>	16
4.3.1 Verbindingen in de wijk versterken	16
4.3.2 Verbeteren relatie buurtbewoners en jongeren	16
4.3.3 Maatschappelijke participatie van vluchtelingen in de gemeente.....	17
4.3.4 Criminaliteit bij jong volwassenen	18
4.4 Hoofddoel: <i>Er is een duurzaam systeem voor zorg en ondersteuning en ondersteuning vindt dicht bij huis plaats</i>	18
4.4.1 Versteving informele zorg en vrijwilligers.....	18
4.4.2 Stimuleren maatschappelijke betrokkenheid jeugd	18
4.4.3 Ondersteunen mantelzorgers.....	19

4.5	Hoofddoel: <i>Inwoners die hulp nodig hebben krijgen de juiste ondersteuning op tijd</i>	20
4.5.1	Versterken verbinding 1ste en 2de lijnszorg met welzijn	20
Bijlage 1	Uitvoeringsagenda lokaal gezondheidsbeleid	22
Bijlage 2	Preventiematrix.....	
Bijlage 3	Gemeenteprofiel Voorschoten.....	

Voorwoord: Waarom een plan van aanpak preventie?

Dit plan van aanpak preventie is een opmaat naar een integrale preventieve aanpak in het sociaal domein. Onder de noemer preventie raken verschillende domeinen elkaar. Door één plan van aanpak preventie op te leveren in plaats van verschillende notities over preventie op het gebied van bijvoorbeeld jeugd en gezondheid werken we aan de integraliteit van de acties.

Door het aanboren van de expertise die er in de afzonderlijke domeinen is, is er allereerst bepaald welke speerpunten vanuit de sector belangrijk zijn voor preventie. Deze speerpunten zijn gebaseerd op input die is opgehaald in gesprekken met diverse beleidsadviseurs en consultants en zijn daarmee gebaseerd op de huidige praktijk, het geldende beleid en de wensen die er zijn voor de transformatie. In 2016 zullen er gesprekken met het veld worden gevoerd over hun inzet en resultaten op de speerpunten. De speerpunten zijn vanuit verschillende domeinen met elkaar verbonden. Deze verbondenheid wordt zichtbaar in de preventiematrix in bijlage 2. Dit zal met name in de uitvoering van een actie tot gevolg hebben dat betrokken partijen en personen met elkaar dienen samen te werken en dat hier vanuit de gemeente op gestuurd wordt.

Naast de input vanuit verschillende beleidsterreinen is er door JSO een gemeentescan gemaakt. Deze scan is als bijlage bij dit document toegevoegd (bijlage 3). De gemeentescan voorziet in cijfermateriaal behorend bij de speerpunten in het plan van aanpak. Zoals ook in de gemeentescan toegelicht heeft er geen nieuw onderzoek plaatsgevonden, maar zijn feiten en cijfers uit reeds bestaande rapporten met elkaar gecombineerd en samengebracht. Het resultaat is enerzijds een bondig overzicht aan bekende cijfers. Anderzijds heeft het opstellen van de gemeentescan ook geleid tot inzicht in de stand van zaken van cijfers, welke relevant is in het kader van het ontwikkelingstraject rondom monitoring en verantwoording in het sociaal domein. De cijfers blijken niet altijd recent, vergelijkbaar en in sommige gevallen beschikken we (nog) niet over cijfers.

1 Aanleiding & 4 bewegingen voor transformatie

Per 1 januari 2015 is de transitie, de uitbreiding van het gemeentelijke takenpakket voor vrijwel de gehele maatschappelijke ondersteuning, een feit. De transitie ging om het voorbereiden op de uitvoering van nieuwe wettelijke taken en verantwoordelijkheden van de gemeente in het sociaal domein. Dit biedt kansen om te komen tot een herinrichting van het zorg- en ondersteuningslandschap die beter aansluit bij de vraag van mensen zélf en het bovendien in de toekomst mogelijk maakt een betaalbaar en hoogwaardig zorg- en ondersteuningsaanbod te behouden voor diegenen die het echt nodig hebben: de transformatie.

Anders dan bij de transitie waar sprake was van een duidelijke begin- en einddatum en een concreet eindresultaat is de transformatie een doorlopend ontwikkelproces. De transformatie vraagt om innovatie en veranderingen in denken, werken, cultuur en gedrag. Om dit te bewerkstelligen is het nodig om ruimte te creëren om ervaringen op te doen, te leren van wat werkt en niet werkt en om bij te kunnen sturen. Om het cyclische proces van leren, ontdekken en verbeteren in de transformatie vorm en richting te geven zijn er in de Startnotitie Transformatie (juni 2015) vier bewegingen gedefinieerd. Dit zijn de bewegingen die we op gang willen brengen en in beweging willen houden.

Van categoriaal naar integraal

Het ondersteuningsaanbod is samenhangend en een combinatie van lichte en zwaardere ondersteuning op meerdere levensdomeinen.

Van curatief naar preventief

Waarborgen dat er minder aanspraak wordt gemaakt op zwaardere vormen van 'curatieve' ondersteuning kan door actief in te zetten op lichtere 'preventieve' ondersteuning. Inzet is dat zo snel/vroeg mogelijk de best passende ondersteuning wordt geboden; zwaar indien noodzakelijk en licht als dit mogelijk is.

Van zorgen voor naar helpen zorgen dat

Ondersteuning is er op gericht dat inwoners zoveel mogelijk zelfstandig of met behulp van hun directe omgeving kunnen meedoen. De gemeente 'helpt zorgen dat' dit mogelijk is.

Van aanbod naar vraag

Bij de totstandkoming van het ondersteuningsplan is de vraag van de cliënt leidend. Het aanbod dient hierop passend gemaakt te worden. Dit maakt dat een andere invulling van de gemeente als opdrachtgever noodzakelijk is, zodat ruimte ontstaat voor professionals. De gemeente bepaalt niet langer vooraf 'hoe' de ondersteuning vorm gegeven moet worden, maar benoemt gezamenlijk met de betrokken aanbieders het te behalen resultaat, het 'wat'.

1.1.1 van curatief naar preventief en het Plan van Aanpak Preventie

'Van curatief naar preventief' is één van de vier ontwikkelrichtingen die zijn opgenomen in de Startnotitie Transformatie. Door deze beweging als richting voor de transformatie te benoemen is er voor gekozen om de komende jaren actief in te zetten op het vergroten en versterken van preventieve voorzieningen. In dit plan van aanpak worden de doelen van preventie omschreven en benoemen we speerpunten waar we wat preventie betreft op willen inzetten.

2 Doel van preventie

Voorschoten is een dorp waar inwoners actief betrokken zijn bij het welbevinden van zichzelf en hun directe omgeving. Voorschotenaren zetten zich om een rijk verenigingsleven in stand te houden en zijn een goede buur wanneer anderen even een steuntje in de rug nodig hebben. Het is voor eenieder volkomen helder waar je met vragen over hulp en ondersteuning terecht kan. Wanneer mensen echt niet zonder professionele ondersteuning kunnen wordt deze efficiënt en effectief ingezet. Daarbij is het vooral van belang dat de ondersteuning aanvullend is op alles wat iemand zelf wel nog kan.

De openbare ruimte is schoon en veilig. Een belangrijke bijdrage daaraan leveren de inwoners zelf, omdat ze zich betrokken voelen bij hun directe omgeving.

Preventieve interventies bestaan in verschillende sectoren en leefdomeinen en kunnen op verschillende niveaus worden ingezet (zie paragraaf 2.2). Preventie kan zich richten op de openbare ruimte en de leefbaarheid, maar ook op het gebied van opgroeien en opvoeden door bijvoorbeeld het inzetten van gezinscoaches. Ondanks de verscheidenheid aan interventies en acties kunnen, om bovenstaande situatie te bereiken, een aantal kaders voor preventie gedefinieerd worden:

- De inzet van preventie is gericht op het stimuleren van eigen kracht en zelfredzaamheid. Talenten en mogelijkheden van mensen staan centraal in de aanpak
- Preventie is erop gericht dat iedereen naar eigen vermogen participeert in de samenleving
- Preventie richt zich op het vergroten van de sociale samenhang in de wijken
- Preventief aanbod is pro-actief en out-reachend
- Preventie richt zich op het signaleren van problematiek

2.1 Wat betekent meer focus op preventie?

Het verleggen van de focus richting preventie is een start van de transformatie in het sociaal domein. Om daadwerkelijk meer inzet op preventie te kunnen plegen zijn veranderingen in geijkte werkwijzen en instrumenten nodig. Juist deze noodzaak maakt het vergroten van de inzet op preventie een belangrijke aanjager voor de transformatie. Aan de andere kant is het ook een feit dat dit grote veranderingen betreft; veranderingen die niet van vandaag op morgen kunnen worden gerealiseerd.

Om op bovenstaande in te kunnen spelen is opleiding en scholing van consultants werkzaam bij de gemeente en onze partners nodig. Grote vraagstukken die direct verbonden zijn met het verschuiven van de focus naar preventie zijn de doorontwikkeling van het CJG, het ACT-team en het dienstverleningsmodel voor het sociaal domein. De gemeente is onderdeel van de verandering, maar ook aanjager en opdrachtgever. Bovendien ligt daar de taak om de integraliteit te bewaken. De transformatieagenda is het instrument dat kan helpen om de samenhang tussen al deze interventies zichtbaar te houden. De acties uit dit plan van aanpak preventie binnen de verschillende domeinen, de doorontwikkeling van het CJG en de opleiding en scholing van consultants; het zijn allemaal stappen die bijdragen aan de transformatie. In dit plan van aanpak wordt aandacht besteed aan de acties die binnen de verschillende domeinen worden opgepakt en zal niet ingaan op de doorontwikkeling van het CJG of het dienstverleningsmodel. Die trajecten kennen hun eigen documenten en planning, maar op basis van de transformatieagenda zijn ze wel met elkaar verbonden en wordt er in dezelfde richting gewerkt.

2.2 Niveaus van preventie

Er zijn drie vormen van preventie te onderscheiden, gericht op verschillende doelgroepen:

1. **Universele preventie:** is gericht op de gehele bevolking (collectief), preventie pur sang. Dit is het in de basis voorkomen van ziekten of problemen, gericht op de gehele bevolking of een deelpopulatie die niet geselecteerd is op basis van een individuele risicofactor. Voorbeeld hiervan zijn vaccinaties, opvoed- en voedingsadviezen. Het gaat hier om informatie ontsluiten en het laagdrempelig bevorderen van een gezond en prettig leefklimaat, dit kan onder andere middels websites of cursussen. Voor universele preventie is het van groot belang een goed beeld te hebben van wat er onder de bevolking leeft en hier goed op anticiperen.

2. **Selectieve preventie:** is gericht op specifieke (risico)groepen, gericht op risicofactoren/risicogroepen om ziekten of problemen te voorkomen. Denk hierbij aan kinderen van ouders met psychiatrische- of verslavingsproblemen, gezinnen die op of onder het minimum leven of met schulden, ouders in echtscheiding, ouderen zonder sociaal netwerk (isolement).

Bij selectieve preventie is het van groot belang dat er goed gesignaleerd wordt wie waar behoefte aan heeft en dat er een centraal punt is waar deze signalen binnenkomen. Ook dient het preventieve aanbod zo dicht mogelijk bij de burger en eventueel op de vindplaats aangeboden te worden.

Voorbeelden van selectieve preventie zijn schuldhulpmaatjes, stevig ouderschap (extra contactmomenten vanuit het consultatiebureau voor ouders die aangeven hulp nodig te hebben).

3. **Probleemgerichte preventie:** geïndiceerd of zorggerelateerd, maatregelen om verergering of complicaties van problemen te voorkomen,

a) Geïndiceerde preventie: voorkomen van erger, gericht op individuen die wel klachten of symptomen hebben, maar die niet voldoen aan diagnostische criteria voor een stoornis.

b) Zorg gerelateerde preventie: voorkomen van complicaties, en verminderde kwaliteit van leven bij het al aanwezig zijn van een stoornis of ziekte.

Probleemgerichte preventie raakt de curatieve ondersteuning (zorg). Vaak is er al sprake van zorg maar wordt gepoogd middels probleemgerichte preventie verergering van de situatie te voorkomen. Denk hierbij aan kinderen met suïcidale gedachten of zorgmijders. Bij probleemgerichte preventie kan het van belang zijn expertise naar voren te halen en samen te werken met de niet vrij toegankelijke hulp. Ook het inzetten van licht ambulante jeugdhulp of bepaalde GGZ trajecten. Deze vorm van preventie werd eerder niet door de gemeente bekostigd, hiervoor dient wel budget vrij gemaakt te worden. Dit kan bij jeugd bijvoorbeeld middels het besteden van een deel van het budget voor niet-vrij toegankelijke hulp aan preventieve activiteiten.

3 Plan van aanpak preventie & de regierol van de gemeente

Eén van de ontwikkelingen die de gemeente doormaakt in de transformatiefase is de verandering in sturing in het sociaal domein. Professionals moeten de ruimte krijgen om in samenwerking op uitvoeringsniveau de ondersteuning te regelen. Daarbij is het van belang dat de gemeente groeit in haar rol als opdrachtgever en van daaruit het 'hoe' niet te strak vooraf afkadert, maar de focus legt op het te behalen resultaat het 'wat'. Dit wordt het sturen op prestaties genoemd. Een gevolg hiervan is dat de gemeente niet zelf de partij is die actie onderneemt, maar dat deze bij verschillende partners belegd zijn. De gemeente heeft het zicht op de samenhang tussen de acties.

De partijen geven op hun beurt invulling op het 'hoe' door acties uit te voeren die bijdragen aan het te behalen resultaat. Zij geven inzicht op de mate waarin resultaten behaald worden en dat is input voor de monitoring van de gemeente. Voor het weergeven van de te ondernemen en uit te zetten acties in het kader van preventie is gekozen voor een categorisering van de speerpunten te verbinden aan hoofddoelen zoals deze benoemd zijn in de concept opzet monitor Sociaal Domein. Voor de monitor zijn hoofddoelen geformuleerd, welke gebaseerd zijn op vastgesteld beleid. Deze hoofddoelen zijn:

1. Inwoners zijn zelfredzaam en kunnen zo lang mogelijk de regie over hun eigen leven houden
2. Inwoners groeien gezond en veilig op en kunnen zich maximaal ontwikkelen

3. Voorschoten is veilig en er is sociale cohesie
4. Er is een duurzaam systeem voor zorg en ondersteuning en de ondersteuning vindt dicht bij huis plaats
5. Inwoners die hulp nodig hebben krijgen de juiste ondersteuning op tijd

In het traject om te komen tot een monitor Sociaal Domein wordt verder invulling geven aan de hoofddoelen, maatschappelijke effecten en indicatoren.

4 Speerpunten preventie per hoofddoel monitoring

De speerpunten zijn gecategoriseerd naar de hoofddoelen zoals deze benoemd zijn in de concept opzet monitor Sociaal Domein . Door te kiezen voor deze manier van categoriseren wordt de integraliteit en samenhang meer benadrukt en is voor de monitoring en verantwoording inzichtelijker op welke informatie de rapportage gebaseerd is.

4.1 Hoofddoel: *Inwoners zijn zelfredzaam en kunnen zo lang mogelijk de regie over hun eigen leven houden.*

Onder dit hoofddoel zijn de speerpunten genoemd welke erop gericht zijn om de zelfredzaamheid van inwoners te vergroten. Een belangrijk speerpunt hierbij is gezondheid; gezonde mensen hebben minder last van psychosociale problemen en zijn minder afhankelijk van zorg en ondersteuning. Het stimuleren van een gezonde leefstijl begint al bij jongeren. Onderdeel van zelfredzaamheid is ook de mate waarin iemand in staat is zijn of haar financiën te organiseren.

4.1.1 Gezondheid

Zoals in de gezondheidsnota 'Voorschoten Vitaal' is verwoord, hanteren we als uitgangspunt dat gezondheidsbevordering nooit op zichzelf staat, maar zoveel mogelijk in samenhang met andere beleidsvelden dient te worden benaderd. Uit onderzoek blijkt dat gezondheid bevorderende activiteiten pas effectief zijn, indien gekozen wordt voor een integrale aanpak. Beleidsvelden waar doelstellingen, gericht op gezondheidsbevordering, in terugkomen zijn met name:

- Sportbeleid (nota sport)
- Transitie Jeugdzorg
- Wmo (beleidsplan Wmo) - Jeugd(gezondheids)zorg (beleidsplan jeugd)
- Onderwijs (beleidsplan onderwijs)
- Integrale veiligheid (Integraal veiligheidsplan Voorschoten)
- Ruimtelijk Beheer (Speelruimtebeleid)

Het landelijk gezondheidsbeleid kent vijf speerpunten:

- Overgewicht
- Diabetes
- Depressie
- Roken
- Schadelijk alcohol gebruik

Daarbij wordt de komende vier jaar het accent gelegd op het bevorderen van een gezonde leefstijl. De Rijksoverheid legt de verantwoording voor een gezonde leefstijl bij de burger. Mocht er een bijdrage vanuit de overheid noodzakelijk zijn dan zijn de gemeenten in veel gevallen als eerste aan zet. Dit vraagt van gemeenten om meer samenwerking te zoeken met het veld. Op basis van de regionale nota en de lokale trends wordt er als volgt in Voorschoten geprioriteerd:

- De jeugd is als belangrijke doelgroep benoemd voor het lokaal gezondheidsbeleid;
- Publiek private samenwerking op lokaal niveau moet gestimuleerd worden;
- Er dienen verbindingen te worden gelegd tussen verschillende beleidsterreinen en gezondheid: verknopen van gezondheid met andere belangrijke beleidsdoelstellingen, bijvoorbeeld op het terrein van jeugdbeleid, ruimtelijke ordening, welzijn, veiligheid en inzetten op spelen, bewegen en sporten;
- De verbinding tussen de eerstelijnszorg (huisartsen) en de overige (zorg- en welzijns)netwerken moeten versterkt worden.

Naast lokale maatschappelijke partners is ook de GGD een belangrijke speler in de uitvoering van preventieve activiteiten op het gebied van gezondheidsbevordering. In bijlage 1 is de lokale uitvoeringsagenda gezondheidsbeleid ingevoegd. Uit de acties die hierin staan blijkt de samenhang met andere doelstellingen en beleidsterreinen.

4.1.2 Volwasseneneducatie

Het volwassenenonderwijs (volwasseneneducatie) is bedoeld voor mensen van 18 jaar en ouder die moeite hebben met de Nederlandse taal en rekenen of alsnog een diploma willen halen. In bepaalde gevallen kunnen ook 16- en 17-jarigen in het volwassenenonderwijs een diploma halen. De overheid wil in het volwassenenonderwijs extra aandacht geven aan taal en rekenen om laaggeletterdheid tegen te gaan. Mensen die grote moeite hebben met lezen en schrijven noemen we laaggeletterd. Dit zijn er in Nederland zo'n anderhalf miljoen. Zij hebben moeite om een treinkaartje te kopen, hun kinderen voor te lezen, bijsluiters van medicijnen te lezen, straatborden te lezen of formulieren in te vullen. Dit zijn nogal essentiële dingen om te kunnen functioneren in onze maatschappij. Laaggeletterden hebben dus een grote handicap, maar durven er vaak niet voor uit te komen.

Op verschillende niveaus investeert de gemeente in de signalering en aanpak van laaggeletterdheid:

Niveau preventie	Actie	Met wie / wie heb je daar voor nodig	Wanneer
Niveau 1	Signalering van laaggeletterdheid Informatie op de website van gemeente, informatiepunt bij de bibliotheek	Bibliotheek, CJG, onderwijs	Doorlopend 2016
Niveau 2	Toeleiding via de afdeling Werk & Inkomen bij Leidschendam-Voorburg naar verschillende vormen van ondersteuning: <ul style="list-style-type: none"> • NT1 • NT 2 • Taalmaatjes 	Afdeling W&I, onderwijs	Doorlopend 2016
Niveau 2	Actief inzetten op de ondersteuning van ouders met kinderen met een taalbehoefte en kinderen in het basisonderwijs	Scholen, CJG	Doorlopend 2016
Niveau 3	<u>Pilot lokale invulling volwasseneneducatie:</u> NT2 lessen NT1 lessen	Vluchtelingenwerk, CJG, Bibliotheek, Wmo consulenten	1ste kwartaal 2016

	NT1/2 in combinatie met basisvaardigheden digiwijzer Taalmaatjes koppelen aan mensen met een taalbehoefte		
--	--	--	--

4.1.3 Bereik minimabeleid vergroten

In december 2014 is het Beleidsplan Minimabeleid 2015 – 2018 vastgesteld. Het uitgangspunt onder dat beleidsplan is dat werk de ultieme vorm is van armoedebestrijding, omdat betaald werk de beste weg is om uit armoede en sociaal isolement te komen. Beschikbare middelen voor armoedebestrijding worden optimaal ingezet voor huishoudens die dit het meest nodig hebben, waarbij regelingen voor kinderen de grootste prioriteit hebben. Het streven is dat mensen zoveel mogelijk werken om in hun eigen levensonderhoud en dat van hun gezin te voorzien, soms is daarbij ondersteuning van de gemeente nodig. Voor informatie over de bruikbare minimegelingen verwijzen we naar het vastgestelde beleidsplan Minimabeleid 2015 -2018. Uit onderzoek is gebleken dat de minimegelingen uit het minimabeleid op dit moment onvoldoende gebruikt worden. Er wordt gewerkt met een dynamisch plan dat continue wordt uitgevoerd en doorontwikkeld gericht op het vergroten van het gebruik van de minimegelingen.

Niveau preventie	Actie	Met wie / wie heb je daar voor nodig	Wanneer
Niveau 2	Effectief inzetten van de bestaande communicatiemiddelen	Afdeling Werk & Inkomen, team communicatie	Doorlopend 2016
Niveau 2	Het in kaart brengen van de doelgroep ((Potentiele)) gebruikers minimegelingen)	Afdeling Werk & Inkomen	1 ^{ste} helft 2016
Niveau 2	Opstellen activiteiten en middelenmatrix (marketingplan), op basis van: <ul style="list-style-type: none"> - In kaart brengen en evalueren van de huidige communicatiemiddelen - Ontwikkelen van nieuwe (communicatie) middelen en activiteiten om de doelgroep en het netwerk te bereiken - Goed voorlichtingsmateriaal waar het netwerk zelf mee aan de slag kan - Inbedden van de regelingen in het netwerk van de doelgroep 	Afdeling Werk & Inkomen	2 ^{de} helft 2016

4.1.4 Preventieve schuldhulpverlening

Voor schulden geldt: voorkomen is beter dan genezen. In samenwerking met Leidschendam-Voorburg en Wassenaar wordt ingezet op preventieve maatregelen. Uit de praktijk blijkt dat schuldenproblematiek vaak een katalysator lijkt voor meer problemen. Om de vraagstukken en de verbondenheid rondom schuldenproblematiek beter in kaart te brengen wordt er, eind 2015, een 'thematabel schuldenproblematiek' georganiseerd. Met zowel interne als externe betrokkenen wordt gesproken over de keten en de knelpunten waar men tegenaan loopt. De verwachting is dat er uit deze sessie meer acties voortkomen.

Niveau preventie	Actie	Met wie / wie heb je daar voor nodig	Wanneer
Niveau 1	Signalering Organisatie van netwerkbijeenkomsten	CJG, lokale partners als voedselbank, Sociale Alliantie, Raad van Kerken, Kwadraad, Voor Elkaar et cetera	Periodiek doorlopend
Niveau 2	maatjesprojecten en formulieren brigade	Schuldhulpmaatje, Voor Elkaar, Sociaal Raadslieden	1 ^{ste} helft 2016
Niveau 3	Budgetcursussen	Afdeling Werk & Inkomen	Doorlopend 2016

4.1.5 Langer zelfstandig thuis blijven wonen

Eén van de uitgangspunten van de transitie in het sociaal domein is dat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. Om dat te bereiken is op verschillende beleidsterreinen verandering gewenst, maar er is ook bij de instelling en het toekomstbeeld van inwoners verandering nodig.

Niveau preventie	Actie	Met wie / wie heb je daar voor nodig	Wanneer
Niveau 2	De organisatie van activiteiten en bijeenkomsten om bewustwording van inwoners te vergroten. Het accent ligt hierbij op inwoners vanaf 55 jaar.	Stichting Voor Elkaar, thuiszorgorganisaties, ouderenorganisaties, woningbouwcorporaties	Doorlopend 2016
Niveau 2	Het vergroten van bewustwording over het belang van een gezonde voeding en gezond gebit bij ouderen.	Stichting Voor Elkaar (ouderenadviseurs en mantelzorgondersteuning) Huisartsen, tandartsen	Doorlopend 2016
Niveau 2	Organiseren van valpreventie bij ouderen.	Stichting Voor Elkaar, Wmo consulenten, thuiszorgorganisaties	Doorlopend 2016

4.2 Hoofddoel: *Inwoners groeien gezond en veilig op en kunnen zich maximaal ontwikkelen*

Onder dit hoofddoel zijn speerpunten opgenomen die een veilige opgroeisituatie stimuleren. Deze speerpunten hebben niet alleen betrekking op jeugd, maar ook op ouders. Een voorbeeld hiervan is het speerpunt 'verminderen vechtscheidingen' en het speerpunt 'invoering kindpakket'.

4.2.1 Vechtscheidingen

Bij het speerpunt vechtscheidingen gaat het erom het aantal vechtscheidingen terug te dringen. Er wordt ingezet op de vergroting van de bewustwording van ouders over de gevolgen van een

echtscheiding én hoe voorkomen kan worden dat men van een echtscheiding in een vechtscheiding beland.

Niveau preventie	Actie	Met wie / wie heb je daar voor nodig	Wanneer
Niveau 1	Informatie op de website van het CJG	Kwadraad, jeugdconsulenten	4 ^{de} kwartaal 2015
Niveau 1 & 2	Opstellen gezamenlijke visie uitvoering	CJG partners	1 ^{ste} kwartaal 2016
Niveau 2	Periodiek organiseren Echtscheidingspreekuur Ervaringen monitoren en aanpassen	CJG partners CJG manager	Doorlopend 2016
Niveau 3	Aanbod hulpverlening ouder en kind bezien en kijken of het compleet is.	CJG partners en betreffende aanbieders jeugdhulp	1ste kwartaal 2016
	Aanpassen aanbod (indien gewenst)	CJG partners en betreffende aanbieders jeugdhulp	Gereed eind 2016

4.2.2 Middelengebruik

Bij middelengebruik gaat het er om het gebruik van middelen (sigaretten, alcohol en drugs) terug te dringen, o.a. door het vergroten van het bewustzijn over de schadelijke gevolgen bij jeugd, ouders en andere partijen die met jeugdigen werken.

Niveau preventie	Actie	Met wie / wie heb je daar voor nodig	Wanneer
Niveau 1	Informatie op de website van het CJG Actieve informatievoorziening richting jongeren	CJG partners (in het bijzonder jeugd en jongerenwerk) en Brijder & Context (verslavingspreventie), veiligheidsketen	2 ^e kwartaal 2016
Niveau 1	Signalering van risicojongeren door Jeugd en Jongerenwerk	Jeugd en Jongerenwerk	Doorlopend 2016
Niveau 2	Aanbod voorlichtingen van Halt op de scholen aanpassen per nieuw schooljaar	Scholen, Halt	3 ^e kwartaal 2016
Niveau 2	Uitvoering plan van aanpak Groepsaanpak Voorschoten	CJG partners, politie	Doorlopen 2016

4.2.3 Stimuleren gezondere levensstijl kinderen en jongeren

Jongeren geven zelf aan gezonder te willen leven. Denk hierbij aan sporten en gezondere voeding. Voor de oudere jeugd geldt dat voorlichting over een gezonde leefstijl veelal loopt via het voortgezet onderwijs of het jongerenwerk. Voor wat betreft kinderen en jongeren van 0-19 jaar heeft de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) als onderdeel van GGD HM een belangrijke taak in de voorlichting en monitoring van de opgroeiende jeugd in Voorschoten. Als kernpartner van het CJG werkt de JGZ hierbij samen met andere partijen binnen het CJG en het onderwijs. Naast het basistakenpakket JGZ waaruit bijvoorbeeld de (school)jeugdarts en het consultatiebureau worden bekostigd, levert de JGZ, in aansluiting met de lokale wensen van een specifieke gemeente, een maatwerk deel aan ondersteuning.

Niveau preventie	Actie	Met wie / wie heb je daar voor nodig	Wanneer
Niveau 1	Opvoedingsondersteuning Triple P niveau 3 voor ouders waarbij het stimuleren van de zelfregulatie van ouders een belangrijk uitgangspunt is.	JGZ, CJG	Heel 2016
Niveau 1	Inventariseren en heroverwegen van het huidige aanbod aan preventieve activiteiten binnen het CJG en op basis hiervan komen tot een lijst van preventieve interventies welke per 1-1-2017 gewenst zijn.	CJG, GGD, JGZ, scholen, collega's gezondheid en onderwijs	Eerste half jaar 2016

4.2.4 Stimuleren Natuur en Milieueducatie

Bijna 60% van de kinderen in Zuid-Holland woont in de stad. Steden worden steeds compacter en de natuur is voor kinderen steeds moeilijker te bereiken. Daarnaast brengen steeds meer kinderen hun tijd door achter de computer, iPad en mobiele telefoon. De provincie zet zich, in samenwerking met verschillende gemeenten, in om projecten te ontwikkelen die kinderen weer stimuleren om naar buiten te gaan. Naast het buiten spelen valt er voor kinderen ook veel te leren en te ontdekken in de natuur. In 2014 is de verantwoordelijkheid van de kinderboerderij in Voorschoten over gegaan naar Stichting kinderboerderij Voorschoten. Eén van de afspraken die horen bij de overdracht is dat de stichting zich inzet op het gebied van Natuur en Milieueducatie.

Niveau preventie	Actie	Met wie / wie heb je daar voor nodig	Wanneer
Niveau 1	Stimuleren en vergroten aanbod NME op de kinderboerderij in Voorschoten door samenwerking met de provincie Zuid-Holland	Stichting Kinderboerderij Voorschoten	Doorlopend 2016

4.2.5 Invoering kindpakket

Een van de kaders van het minimabeleid 2015 – 2018 is dat onderwijs en werk de ultieme vorm van armoedebestrijding zijn. Omdat onderwijs en betaald werk de beste wegen zijn om uit armoede en sociaal isolement te komen. Beschikbare middelen voor armoedebestrijding worden optimaal ingezet voor huishoudens die dit het meest nodig hebben, waarbij regelingen voor kinderen de grootste prioriteit hebben. Bij de vaststelling van het minimabeleid (december 2014) is besloten om de aanbevelingen van de Kinderombudsman op te volgen en een kindpakket in te voeren. Er zijn verschillende acties nodig om het kindpakket te kunnen voeren. Deze aanpak is in augustus 2015 via een informatiebrief (Z-24445\VS\12688\1) aan de raad gecommuniceerd.

Niveau preventie	Actie	Met wie / wie heb je daar voor nodig	Wanneer
Niveau 2	Samenbrengen regelingen in één pakket. Het betreft de gemeentelijke regelingen plus de regelingen die via derden worden aangeboden.	Afdeling Werk & Inkomen	Afgerond
Niveau 2	Vergroten van het bereik en gebruik van de regelingen. Zie hiervoor ook het speerpunt 'vergroten bereik minimabeleid'.	Afdeling Werk & Inkomen	Doorlopend 2016
Niveau 3	Wensen van de jongeren zelf ophalen, door middel van bijeenkomsten, via social media en bij organisaties die in contact staan met jongeren.	Afdeling Werk & Inkomen	Schooljaar 2015 - 2016
Niveau 1	Evaluatie preventieve interventies armoedebestrijding. Er worden verschillende interventies aangeboden welke een preventieve werking hebben in de bestrijding van armoede. Voorbeelden hiervan zijn budgetcursussen voor jongeren, terugdringen vroegtijdig schoolverlaten en inzet op taalachterstand. Er wordt bekeken of de interventies dekkend en integraal zijn, indien nodig worden voorstellen gedaan voor aanpassing of verbetering.	Afdeling Werk & Inkomen, Klankbordgroep Werk & Inkomen, cliëntenraad WWB Voorschoten	2016 - 2018

4.2.6 Startkwalificatie en jeugdwerkgelegenheid

Een startkwalificatie is in de ogen van de Nederlandse overheid het minimale onderwijsniveau dat nodig is om serieus kans te maken op duurzaam geschoold werk in Nederland. De kwalificatieplicht is bedoeld om schooluitval tegen te gaan en de kansen op de arbeidsmarkt te vergroten. De leerplichtambtenaar houdt toezicht op de Leerplichtwet en de kwalificatieplicht. Naast de landelijke verplichting om zo veel mogelijk jongeren met een startkwalificatie de arbeidsmarkt te laten betreden staat de jeugdwerkgelegenheid op de agenda. De inzet op dit gebied heeft tot gevolg dat

meer jongeren een betere uitgangspositie op de arbeidsmarkt krijgen en dat de vergrijzing van de beroepsbevolking in de toekomst kan worden opgevangen.

Niveau preventie	Actie	Met wie / wie heb je daar voor nodig	Wanneer
Niveau 2 en niveau 3	De leerplichtambtenaar van het regionaal Bureau Leerplicht Holland Rijnland geeft uitvoering aan het Beleidsplan Leerplicht & RMC 2015 – 2018 van het Regionaal Bureau Leerplicht, Holland Rijnland. Voor de uitvoering zijn doelstellingen opgenomen. Deze zijn terug te vinden in het beleidsplan.	De leerplichtambtenaar en de scholen.	Doorlopend
Niveau 1	Uitvoering geven aan het actieplan jeugdwerkgelegenheid. Het actieplan wordt in het eerste kwartaal van 2016 vastgesteld.	Afdeling Werk & Inkomen, scholen.	Met ingang van 2016

4.2.7 Voor- en Vroegschoolse Educatie

Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) zorgt ervoor dat kinderen goed voorbereid het onderwijs instromen. Het is bewezen dat een eenmaal opgedane achterstand bijna niet meer in te lopen is gedurende de basisschool. De Voor- en vroegschoolse educatie is een wettelijke taak van de gemeente. Om uitvoering te geven aan deze taak worden peuterspeelzalen gesubsidieerd. Het consultatiebureau indiceert vanuit het centrum voor Jeugd en gezin (CJG) kinderen die op grond van de doelgroepdefinitie van VVE in aanmerking dienen te komen voor een VVE plek op een peuterspeelzaal.

Niveau preventie	Actie	Met wie / wie heb je daar voor nodig	Wanneer
Niveau 3	Uitvoering geven aan het VVE-beleid	CJG en PSZ	Doorlopend

4.2.8 'Onderwijs op maat' (Passend Onderwijs)

Op regionaal niveau vindt regulier overleg plaats tussen 7 gemeenten (Zoeterwoude, Leiderdorp, Kaag en Braasem, Oegstgeest, Leiden, Wassenaar en Voorschoten) en de twee samenwerkingsverbanden voor primair en voortgezet onderwijs. In dit overleg wordt gewerkt aan de aansluiting tussen onderwijs en zorg. Twee maal per jaar vindt ook een bestuurlijk overleg plaats.

Niveau preventie	Actie	Met wie / wie heb je daar voor nodig	Wanneer
Niveau 2	Deskundigheid van docenten bevorderen. De deskundigheidsbevordering richt zich	CJG partners, scholen	Doorlopend 2016

	op de ondersteuning van zorgleerlingen en het vroegtijdig signaleren van probleemsituaties.		
Niveau 2	Verbeteren en verstevigen samenwerking tussen CJG partners, andere zorgaanbieders en het onderwijs	CJG partners, scholen	Doorlopend 2016

4.3 Hoofddoel: *Voorschoten is veilig en er is sociale cohesie*

Onder dit hoofddoel zijn speerpunten opgenomen die te maken hebben met leefbaarheid en de betrokkenheid van en bij de directe omgeving van inwoners.

4.3.1 Verbindingen in de wijk versterken

In de wijken en buurten gebeurt al veel. Er zijn veel mensen informeel en niet geïnstitutionaliseerd actief. Dat is mooi, en dat willen we graag zo houden. Echter zouden we meer effect van de aanwezigheid van de netwerken kunnen bereiken door ze te faciliteren en te stimuleren bij hun acties en activiteiten.

Niveau preventie	Actie	Met wie / wie heb je daar voor nodig	Wanneer
Niveau 2	Vergroten van de bewustwording bij wijk- en buurtverenigingen over hun rol en positie in het sociaal domein.	Wijk- en buurtverenigingen, Stichting Voor Elkaar	Doorlopend 2016
Niveau 2	Met wijk- en buurtverenigingen in gesprek gaan over de kansen en mogelijkheden die zij zien in de transformatie van het sociaal domein	Wijk- en buurtverenigingen, Stichting Voor Elkaar	Doorlopend 2016
Niveau 2	Inventariseren op welke wijze de gemeente initiatieven uit de wijk kan faciliteren en stimuleren.	Wijk- en buurtverenigingen, Stichting Voor Elkaar	Doorlopend 2016
Niveau 1 en 2	Verbinden diverse lokale organisaties en wijk- en buurtverenigingen door te informeren over: <ul style="list-style-type: none"> A) Wat kunnen jullie voor elkaar betekenen B) Wat is de onderlinge samenhang C) Waar is winst te behalen door het vergroten van kennis over elkaar 	Wijk- en buurtverenigingen, Stichting Voor Elkaar	Doorlopend 2016

4.3.2 Verbeteren relatie buurtbewoners en jongeren

In de wijken en buurten wonen jongeren en ouderen naast elkaar. Waar voor de een samenkomen met vrienden op een pleintje of hangplek ontspanning betekent, kan door anderen worden ervaren als angstaanjagend en overlast gevend. Onder dit speerpunt worden acties omschreven die erop gericht zijn de relatie tussen verschillende bewoners en gebruikers van de openbare ruimte.

Niveau preventie	Actie	Met wie / wie heb je daar voor nodig	Wanneer
Niveau 1	Het verstrekken van heldere en eenduidige informatie over waar iemand terecht kan met een vraag en waarom. Hierover communiceren via de gemeentelijke website, maar ook met en via betrokken partners zoals Stichting Voor Elkaar, Jeugd- en Jongerenwerk, het CJG, politie, scholen	Betrokken organisaties zoals Stichting Voor Elkaar, Jeugd- en Jongerenwerk, het CJG, politie, scholen	Doorlopend 2016
Niveau 2	Inzet Jeugd en Jongerenwerk: Outreachend jongerenwerk, activiteiten in de wijk ism met jongeren, bijeenkomsten ouderen en jongeren, voorlichting en elkaar tijdig informeren	Jeugd en Jongerenwerk	Doorlopend 2016

4.3.3 Maatschappelijke participatie van vluchtelingen in de gemeente

Niveau preventie	Actie	Met wie / wie heb je daar voor nodig	Wanneer
Niveau 1	Informatie op de website van gemeente	Vluchtelingenwerk Voorschoten v.u. visie: Vluchtelingenwerk richt zich op specifieke belemmeringen die vergunninghouders ondervinden, maar draagt hen zo spoedig als mogelijk en warm over aan de reguliere aanbieders.	4 ^{de} kwartaal 2015 (subsidie afspraken 2016)
Niveau 2	Voortvarend huisvesten, inburgeren, werken en participeren	Vluchtelingenwerk Warme overdracht diverse beleidsterreinen	Doorlopend 2016
Niveau 3	In samenwerking met andere gemeenten in de Leidse Regio worden activiteiten ontwikkeld en ingezet ten behoeve van de sociale aspecten die zich voordien na realisatie van de huisvesting	Regio gemeenten (Taskforce) Lokale partners	Doorlopend 2016

4.3.4 Criminaliteit bij jong volwassenen

Hier gaat het om het terugdringen van criminaliteit en crimineel gedrag bij jong volwassenen. Hiertoe dient eerst een duidelijk beeld geschetst te worden van de problematiek. Vervolgens kan gekeken worden hoe we dit aan kunnen pakken.

Niveau preventie	Actie	Met wie / wie heb je daar voor nodig	Wanneer
Niveau 2	Versterking lokale kamer	CJG, politie, veiligheidshuis	Doorlopend 2016

4.4 Hoofddoel: *Er is een duurzaam systeem voor zorg en ondersteuning en ondersteuning vindt dicht bij huis plaats*

Onder dit hoofddoel zijn de speerpunten benoemd welke bijdragen aan het voorkomen van onnodige escalatie naar zware (geïndiceerde) vormen van zorg en ondersteuning.

4.4.1 Versteving informele zorg en vrijwilligers

Voor het behalen van de doelstellingen van de transitie en transformatie is de versteving van de informele zorg en vrijwilligerswerk op alle mogelijke niveaus een voorwaarde. Stichting Voor Elkaar Voorschoten wordt door de gemeente gesubsidieerd om, in samenwerking en overleg met de gemeente, uitvoering te geven aan deze opgave.

In dit plan van aanpak zijn de acties op hoofdlijnen opgenomen. In de beschikking voor de verschillende subsidies is nader aangegeven aan welke acties uitvoering en invulling wordt gegeven.

Niveau preventie	Actie	Met wie / wie heb je daar voor nodig	Wanneer
Niveau 1	Professionalisering van de vrijwilligerscentrale (Vive). Onder professionalisering worden acties verstaan met betrekking tot deskundigheidsbevordering, uitbreiding van ondersteunende systemen, zelfreflectie op rol en functie.	Stichting voor Elkaar	Doorlopend 2016

4.4.2 Stimuleren maatschappelijke betrokkenheid jeugd

De huidige generatie scholieren en studenten zijn de vrijwilligers van de toekomst. Het is van belang om maatschappelijke betrokkenheid te stimuleren onder deze doelgroep. Daarnaast kan vrijwilligerswerk ook leiden tot betere schoolprestaties en het ontwikkelen van competenties.

Niveau preventie	Actie	Met wie / wie heb je daar voor nodig	Wanneer
Niveau 1	Meer jongeren verleiden tot vrijwillige inzet.	Stichting voor Elkaar	1 ^e kwartaal 2016
Niveau 2	Vraag en aanbod bij elkaar brengen i.h.k.v. maatschappelijke betrokkenheid.	Stichting voor Elkaar	1 ^e kwartaal 2016
Niveau 3	Vorm geven aan hoe jeugdige vrijwilligers te koppelen aan lichte ondersteuningsvragen / begeleiding/ eenzaamheid	Stichting voor Elkaar, maatschappelijke partners	1ste kwartaal 2016

4.4.3 Ondersteunen mantelzorgers

Veel mantelzorgers hebben een druk bestaan. Ze werken, hebben een gezin en daarnaast de regelmatige zorg voor iemand uit hun familie of netwerk. De mantelzorg kan betekenen dat ze weinig tijd hebben voor ontspanning, of voor hun eigen vrienden. Bovendien maken ze zich druk over voor wie ze zorgen. En door de zorg verandert hun relatie met die persoon.

Het bijzondere van mantelzorg is de relatie: mensen delen veel herinneringen en gelukkige momenten. De zorg voor een naaste kan zin geven aan het leven. Aan de andere kant kan het ook te veel zijn. Mantelzorgers kunnen door de zorg kampen met de gevolgen van stress of andere klachten. Dit kan uiteindelijk leiden tot overbelasting en uitval.

Met passende ondersteuning houden mantelzorgers de zorg beter en langer vol, kan de zorgvrager thuis blijven wonen en vermindert de inzet van professionele zorg.

Niveau preventie	Actie	Met wie / wie heb je daar voor nodig	Wanneer
Niveau 1	Creëren bewustwording bij mantelzorgers.	Stichting Voor Elkaar en partijen veld.	Doorlopend 2016
Niveau 2	Inzet op voorkomen van overbelasting van mantelzorgers. O.a. door vergroten expertise professionals, organiseren voldoende respijtzorg	Stichting Voor Elkaar	Doorlopend 2016
Niveau 2	Bijzondere aandacht aan jonge mantelzorgers. O.a. door voorlichting geven op vindplaatsen van jonge mantelzorgers en het achterhalen van de behoefte aan ondersteuning bij jonge	Stichting Voor Elkaar, Stichting Maatschappelijke Ondersteuning Wassenaar, scholen	Doorlopend 2016

	mantelzorgers		
Niveau 3	Koppelen cliënten met zorgondersteunende vraag aan zorgvrijwilligers	Stichting Voor Elkaar/Vive	Doorlopend 2016
	Aanpassen aanbod (indien gewenst)	Voor Elkaar/ partners	Doorlopend 2016

4.5 Hoofddoel: *Inwoners die hulp nodig hebben krijgen de juiste ondersteuning op tijd*

Onder dit hoofddoel is het speerpunt 'versterken verbinding 1ste en 2de lijnszorg met welzijn opgenomen. Hier worden ook verbindingen bedoeld die bijdragen aan het direct doorverwijzen naar zware ondersteuning indien nodig, en het voorkomen van langlopende trajecten die voldoende ondersteuning bieden op basis van de hulpvraag.

4.5.1 Versterken verbinding 1ste en 2de lijnszorg met welzijn

Niveau preventie	Actie	Met wie / wie heb je daar voor nodig	Wanneer
Niveau 1, 2 en 3	De kennis en kunde van de zwaardere jeugdzorg (jeugd ggz en jeugd- en opvoedhulp) wordt actief in het CJG ingezet. Dat werkt twee kanten op: in sommige zaken is het goed om direct zwaardere zorg in te zetten om erger te voorkomen, en de kennis van de zwaardere jeugdzorg wordt in de keten gebruikt om tot een goede weging te komen: licht of zwaar inzetten.	CJG partners	Doorlopend 2016
Niveau 1 en 2	In 2015 worden afspraken tussen de gemeente en huisartsen afgerond. De afspraken betreffen met name de Jeugdwet in verband met verwijzing, toegang, terugkoppeling, privacy). Waar mogelijk gelden de afspraken ook voor de Wmo 2015 en de Participatiewet. In 2016 worden die afspraken nader	Huisartsen, CJG, Wijkverpleegkundige	4 ^{de} kwartaal 2015 en doorlopend 2016

	ingevuld/uitgerold. Met name voor de Wmo zal bekeken worden hoe de samenwerking verder vorm kan krijgen.		
Niveau 1 en 2	Versterken netwerk 18+	Lokale Zorg en welzijnspartners	Doorlopend 2016
Niveau 2	Behouden en duurzaam borgen van regievoering op cliënten: niet zelfredzaam, multi-problem (zorgmijders). Deze taak is momenteel bij het ACT team belegd.	Maatschappelijke partners	Doorlopend 2016

Bijlage 1 Uitvoeringsagenda lokaal gezondheidsbeleid

Doelgroep	Speerpunten	Wat gaan we doen?	Integraliteit
Algemeen	Gezonde leefstijl	Lokaal: <ul style="list-style-type: none"> Bekendheid verbeteren van Wmo loket en CJG als centraal punt voor vragen over aanbod/sociale kaart e.d. voor 1^e/2^e lijn en zorgorganisaties. 	Wmo beleidsplan Jeugdbeleid
Algemeen	Inbedding eerstelijnszorg	Lokaal: <ul style="list-style-type: none"> Versterken verbinding huisartsen en overige (zorg- en welzijns)netwerken in Voorschoten 	Wmo beleidsplan Jeugdbeleid Ouderen Sport
Jeugd	Algemeen	Regionaal en lokaal: <ul style="list-style-type: none"> Gemeenten en GGD hebben afgesproken dat het CJG een centrale rol heeft bij de uitvoering van het gezondheidsbeleid voor de jeugd. Zie ook de regionale visie/missie vastgesteld voor de jeugd in Zuid-Holland Noord¹. Bekendheid en gebruik van het Centrum voor Jeugd en Gezin intensiveren. 	Wmo beleidsplan Jeugdbeleid
Jeugd	Alcohol	Lokaal: <ul style="list-style-type: none"> Gebruiken van onderdelen uit de handreikingen BOA² in het lokaal alcoholbeleid / uitvoering drank en horeca wet. Handhaving alcoholwetgeving door middel van de Halt leeropdracht. Convenant met sportverenigingen opstellen i.h.k.v. verminderen alcoholconsumpties. 	Wmo beleidsplan Veiligheid
Jeugd	Overgewicht / bewegen	Lokaal: <ul style="list-style-type: none"> Bewegen en sporten in de buurt stimuleren middels Sportimpuls Buitenschoolse sport ontplooiën d.m.v. combinatiefunctionarissen. 	Wmo beleidsplan Jeugdbeleid Sportbeleid
Jeugd	Depressie	Lokaal: <ul style="list-style-type: none"> Scholen informeren over weerbaarheidstrainingen GGD 	Wmo beleidsplan
Lage SES/kwetsbare burgers	Depressie	Lokaal: <ul style="list-style-type: none"> Bijeenkomsten Alzheimercafé. Pilot Burenhulp. Vrijwilligerssteunpunt ontwikkelen 	Wmo beleidsplan Wijkbeleid Vrijwilligersbeleid

¹ Proactieve publieke zorg voor de jeugd. Dec. 2009. Vastgesteld door de Bestuurscommissie Zuid Holland Noord van de RDOG Hollands Midden.

² Bestuurlijk Overleg Alcoholmatiging (BOA) heeft 7 handreikingen uitgegeven:

- aanscherping en harmonisatie regelgeving (nog in ontwikkeling)
- Halt maatregel alcohol
- Ondersteuning achter de voordeur
- Hokken en keten en hangplekken
- Paracommerciële alcoholverstrekkers

		(o.a. om kwetsbare burgers te ondersteunen).	
Lage SES/kwetsbare burgers	Sport en bewegen	Lokaal: <ul style="list-style-type: none"> • Via buitenschoolse sportactiviteiten jeugd meer verleiden tot bewegen. • Jaarlijks updaten van boekje "Laagdrempelig sport- en beweegaanbod Voorschoten". 	Wmo beleidsplan Sportbeleid
(Kwetsbare) ouderen	Depressie	Lokaal: <ul style="list-style-type: none"> • Lokaal inbedden van mantelzorg. Zorg dichterbij de mensen organiseren. • Bijeenkomsten Alzheimercafé. • Pilot Burenhulp. • Vrijwilligerssteunpunt ontwikkelen (o.a. om kwetsbare burgers te ondersteunen). 	Wmo beleidsplan Vrijwilligersbeleid Wijkbeleid Mantelzorg
(Kwetsbare) burgers	Sporten en bewegen in de buurt	Lokaal: <ul style="list-style-type: none"> • Beweegactiviteiten voor ouderen via verzorgingshuizen, daar waar mogelijk ook openstellen voor ouderen in de wijken. 	Wmo beleidsplan Wijkbeleid Sportbeleid Decentralisatie

Datum 9 december 2015